

Aan:
Ministerie van Financiën
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat

Onderwerp Internetconsultatie Klimaatmaatregelen financiële sector
Datum 14 februari 2024
Uw kenmerk Internetconsultatie Klimaatmaatregelen financiële sector
Ons kenmerk ZN-24-003739
Contactpersoon Mathijs Romme m.romme@zn.nl / Wouter Kniest w.kniest@zn.nl

Sparrenheuvel 16
Postbus 520
3700 AM Zeist
030 698 8911
info@zn.nl
www.zn.nl

Zorgverzekeraars Nederland (ZN) vertegenwoordigt alle zorgverzekeraars die basisverzekeringen op grond van de Zorgverzekeringswet (Zvw) en aanvullende ziektekostenverzekeringen aanbieden en uitvoeren in Nederland. In deze brief reageren wij namens onze leden op de Internetconsultatie Klimaatmaatregelen financiële sector. Naast onze eigen reactie merken wij op dat wij ons kunnen vinden in de reactie die het Verbond van Verzekeraars geeft in deze internetconsultatie.

Samenvatting van de reactie van ZN

ZN is zeer doordrongen van de noodzaak van de klimaat- en energietransitie van de Nederlandse economie in het algemeen en de zorgsector in het bijzonder. ZN is echter van mening dat aanvullende klimaatmaatregelen – zoals die in deze consultatie worden voorgelegd - niet gewenst zijn voor zorgverzekeraars. Ten eerste zijn algemene op de gehele financiële sector gerichte klimaatmaatregelen voor zorgverzekeraars minder effectief voor de verduurzaming van de Nederlandse economie aangezien de beleggingsimpact van zorgverzekeraars veel geringer is; zorgverzekeraars hebben namelijk geen rol als financier of investeerder. Ten tweede richt de inzet van zorgverzekeraars zich vooral op de verduurzaming van de zorgsector; dit vanuit onze kerntaak als zorginkoper. De algemene op de gehele financiële sector gerichte klimaatmaatregelen uit deze consultatie helpen daar niet bij – sterker nog ze zouden onze inzet en beschikbare capaciteit hierop juist kunnen belemmeren.

Leeswijzer

Hieronder geven wij een korte inleiding op de zorgverzekeringsbranche en de verduurzaming van de zorgsector. Daarna volgt onze reactie op een selectie van de gestelde consultatievragen.

Zorgverzekeringsbranche: specifieke branche binnen financiële sector

De zorgverzekeringsbranche is onderdeel van de financiële sector in Nederland. De Nederlandse basisverzekering op grond van de Zvw en de aanvullende ziektekostenverzekeringen zijn privaatrechtelijke schadeverzekeringen.

- **De zorgverzekeringsbranche vertegenwoordigt een zeer aanzienlijk deel van het totale premievolume van de schadeverzekeringen in Nederland.** Hiervoor weegt met name de basisverzekering zwaar, met een gemiddelde jaarpremie van €1.650 per volwassene, en een verzekeringsplicht die voor nagenoeg de gehele bevolking van toepassing is. Daarnaast vormen de vereveningsbijdrage en de tegemoetkoming in de kosten van de verzekering van minderjarige verzekerden een belangrijk andere inkomstenbron van de zorgverzekeraars t.b.v. curatieve gezondheidszorg; zorgverzekeraars ontvangen deze financiën via de Rijksoverheid. De totale

zorguitgaven aan curatieve gezondheidszorg die via de zorgverzekeraars verlopen, bedragen jaarlijks circa €55 miljard.

- **De zorgverzekeringsbranche kenmerkt zich door een relatief groot premievolume en een relatief klein aangehouden vermogen.** Desalniettemin werken ZN en het Verbond van Verzekeraars (met onze achterbannen) nauw samen om de positieve impact vanuit het vermogensbeheer van de (zorg)verzekeraars te vergroten en de negatieve impacts te verkleinen. Dit is een voortzetting van de samenwerking die wij gestart zijn toen ZN en het Verbond van Verzekeraars het [IMVO-convenant](#) sloten met de Rijksoverheid, de vakorganisaties en de betrokken NGO's.
- **Kapitaal opbouw is geen onderdeel van de primaire bedrijfsvoering van zorgverzekeraars,** in tegenstelling tot bijvoorbeeld levensverzekeraars of vermogensbeheerders. De reserves die zorgverzekeraars aanhouden zijn wettelijke weerstandsvermogens.
- Naast aanbieders van schadeverzekeringen op het gebied van zorg en gezondheid, zijn de leden van ZN **tevens publiekrechtelijke uitvoerders van de Wet langdurige zorg.** Via deze uitvoering zijn zorgverzekeringsbedrijven tevens betrokken bij de inkoop en bekostiging van langdurige zorg ter waarde van ruim €26 miljard per jaar.
- In totaliteit zijn zorgverzekeringsbedrijven voor ca. €80 miljard per jaar betrokken bij de verdeling van financiële middelen over duizenden zorgorganisaties en -bedrijven. Hierdoor hebben ca. 1,4 miljoen mensen een baan in de zorg. **Naast deel van de financiële sector voelt de zorgverzekeringsbranche zich minstens evenzeer deel van de zorgsector.**

Ecologische voetafdruk zorgsector

ZN is zeer doordrongen van de noodzaak van de klimaat- en energietransitie van de Nederlandse economie in het algemeen en de zorgsector in het bijzonder. De zorgsector vormt een belangrijk deel van de Nederlandse economie. **De zorgsector vormt ongeveer 10% van het BNP en de werkgelegenheid in Nederland, stoot 7% van de CO₂-emissies uit, en verbruikt 13% van het nationale grondstoffenverbruik.** De zorgsector en de overheid hebben het belang van de ecologische voetafdruk onderkend, en in de [Green Deal Samenwerken aan Duurzame Zorg](#) het feitelijke klimaatcommitment van de zorgsector vastgelegd aan nationale en internationale klimaat- en milieudoelstellingen. ZN (en overigens ook onze collega-branchevereniging in de financiële sector: de Nederlandse Vereniging van Banken) is mede-opsteller en ondertekenaar van deze Green Deal. Zorgverzekeraars (en banken) willen zich als partners van zorgaanbieders inzetten voor het efficiënt en resultaatgericht realiseren van de ambities van de Green Deal. Zorgverzekeraars geven in [nauwe onderlinge samenwerking](#) uitvoering aan de taken die voor hen volgen uit de Green Deal, zoals ook is vastgelegd in de [ZN-visie Verduurzaming van de zorgsector](#) en het [ZN-Uitvoeringsplan bij de Green Deal](#). Wij zijn geïnteresseerd aan een decennialange inzet voor de verduurzaming van de zorgsector, waarin de Green Deal wat ons betreft een eerste stap is.

Beantwoording vragen tbv internetconsultatie Klimaatmaatregelen financiële sector

Vraag 1: *Kunnen nieuwe maatregelen volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, welke, waarom en op welke wijze?*

Antwoord vraag 1: ZN beantwoordt deze vraag voor zover het de zorgverzekeringsbranche betreft, met een helder 'nee'. Wij zien niet dat nieuwe maatregelen ons als zorgverzekeraars sterker gaan laten bijdragen aan de klimaat- en energietransitie. We onderscheiden hierbij onze rollen als belegger en zorginkoper.

- In onze beleggingen en vermogensbeheer (met een zeer bescheiden omvang en dito impact vergeleken met bijvoorbeeld levensverzekeraars, pensioenfondsen en vermogensbeheerders) zijn we al in een continu

verbetertraject. Nieuwe maatregelen zijn niet nodig voor verdere verbeteringen, maar zullen juist afleiden van de lopende activiteiten om zowel compliant te zijn aan de grote hoeveelheid wijzigende wetgeving als ook het continu verbeteren van de verduurzaming.

- De kern van onze bedrijfsvoering is het maken van toekomstgerichte zorgtransitieafspraken in zorgovereenkomsten met zorgaanbieders, en het op basis daarvan vergoeden van zorg aan onze verzekerden. Hiermee hebben we significante impact op (o.a.) de klimaat- en energietransitie van de zorgsector. Wij zijn ons hiervan terdege bewust en collectief zijn we sterk gemotiveerd om met deze impact het juiste te doen. Onze bekostiging kan eraan bijdragen dat zorgondernemers hun businesscase voor (o.a.) klimaat- en energietransitie al dan niet sluitend krijgen. Wel is belangrijk op te merken dat zorgverzekeraars *zorg bekostigen / zorgaanbieders van bedrijfsomzet voorzien*. Dat is wezenlijk iets anders dan de bancaire bedrijfsactiviteit *financiering* of de mogelijkheid van investeerders om *participeren* in ondernemingen.

Vraag 2: *Kan wetgeving volgens u bijdragen aan het versterken van de bijdrage van de financiële sector aan de benodigde klimaat- en energietransitie en zo ja, waarom, op welke wijze? Welke financiële ondernemingen zouden onderwerp moeten zijn van eventuele klimaatwetgeving gericht op het versnellen van de transitie? Dient gedifferentieerd te worden tussen grote en kleine ondernemingen of tussen verschillende sectoren?*

Antwoord vraag 2: ZN ziet zoals bij vraag 1 reeds uiteengezet, geen reden voor nieuwe (al dan niet wettelijke) maatregelen voor de zorgverzekeringsbranche. Zouden die er echter komen, dan dient zeker onderscheid te worden gemaakt tussen soorten verzekeraars en andere financiële instellingen, en waarbij de omvang van het belegd vermogen ook als graadmeter moet worden gebruikt en de omvang van de verzekeraar in FTE of premievolume. Een aandachtspunt bij alle nieuwe en bestaande maatregelen is het beperken van de administratieve belasting van de financiële sector.

Vraag 3: *Ziet u bezwaren tegen het instellen van nationale klimaatwetgeving voor de financiële sector en zo ja, waar heeft deze betrekking op?*

Vraag 6: *Welke effecten kunnen eventuele nieuwe maatregelen volgens u hebben op het ondernemings- en vestigingsklimaat?*

Antwoord vraag 3 en 6: ZN acht uniformiteit binnen de EU cruciaal, juist om impact te kunnen maken in *real world*. Bij nationale strengere normen dan Europees stimuleer je vooral dat activiteiten verschuiven naar landen waar minder op duurzaamheid wordt gestuurd.

Vraag 8: *Welke informatie heeft u nodig om te zorgen dat uw activiteiten bijdragen aan de transitie naar een klimaat-neutrale economie?*

Vraag 9: *Welke ideeën heeft u om de link tussen de activiteiten van financiële ondernemingen en bijdragen aan emissiereducties in de reële wereld te versterken? Welke methoden, indicatoren, of maatregelen zouden daarbij in het bijzonder kunnen helpen?*

Vraag 10: *Welke ideeën heeft u om ervoor te zorgen dat de informatie die financiële ondernemingen rapporteren over duurzaamheid een beter beeld geeft van de benodigde verschuiving in geldstromen?*

Antwoord vraag 8,9 en 10: De aanvullende regelgeving zou zich niet op de financiële instellingen moeten richten, maar op de niet duurzame activiteiten van organisaties in de reële wereld. Het uitgangspunt van recente wetgeving is dat het voor het halen van de belangrijkste duurzaamheidsdoelen cruciaal is dat institutionele beleggers meer gaan investeren in duurzame organisaties en minder in niet-duurzame organisaties. Institutionele beleggers hebben daar

beleid op gevormd en geïmplementeerd, waarbij zij engagement toepassen om bedrijven te laten verduurzamen en keuzes maken om bepaalde beleggingen uit te sluiten indien engagement onvoldoende tot verbetering leidt. Dat is een goede beweging. Echter het feit dat organisaties nog steeds veel geld kunnen verdienen met niet-duurzame activiteiten, leidt er nu toe dat het beeld ontstaat dat de institutionele beleggers nog onvoldoende real world impact maken. De reflex om aanvullend beleid van toepassing te maken op de institutionele beleggers is de omgekeerde wereld. De institutionele belegger kan niet altijd afdwingen dat organisaties snel genoeg verduurzamen zolang het verdienmodel op niet-duurzame activiteiten legaal is en niet door overheden wordt geremd met tarifiering (en subsidiëren van gewenste activiteiten). Bovendien draagt het uitsluiten van niet-duurzame organisaties in de beleggingsportefeuille weliswaar niet direct bij aan real world impact, maar het uitgangspunt dat het op een wat langere termijn bijdraagt blijft overeind: er is immers minder financiering beschikbaar voor de niet duurzame activiteiten.

Enkele aanvullende aandachtspunten:

- **Behoud van biodiversiteit is niet uitdrukkelijk benoemd in de internetconsultatie maar is een minstens even belangrijk onderwerp** voor het voortbestaan van (menselijk) leven als het tegengaan van klimaatverandering. Circulariteit van de zorgeconomie is een speciaal aandachtspunt gezien het zeer grote verbruik van (hoogwaardige) grondstoffen voor allerlei single use medische hulpmiddelen, persoonlijke beschermingsmiddelen en incontinentiemateriaal.
- **Naast het tegengaan van klimaatverandering moeten we ons ook op klimaatverandering voorbereiden: klimaatadaptatie.** De zorgverlening zal zich moeten voorbereiden op andere en nieuwe ziektes, én het zorgvastgoed zal o.a. steviger moeten worden toegerust op wateroverlast en hogere temperaturen.
- **De zorgsector moet naar rato van haar economische omvang aanspraak kunnen maken op een evenredig deel van het Klimaatfonds.** Deze middelen zijn nodig voor het verduurzamen van bestaand zorgvastgoed; om te voorkomen dat de kosten daarvan afgewenteld worden op verzekerden.